

Cơ hội và thách thức trong giải quyết tranh chấp xây dựng

11:51 09/04/2026

Sáng 9/4/2026, Hội Pháp luật Xây dựng Việt Nam (SCLVN) phối hợp cùng Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) tổ chức Phiên Toàn thể với chủ đề “Cơ hội và thách thức trong giải quyết tranh chấp xây dựng: Góc nhìn Việt Nam và quốc tế”, thuộc khuôn khổ Hội thảo Trọng tài Xây dựng Quốc tế TP. Hồ Chí Minh 2026 (HICAC 2026).

Phát biểu khai mạc, ông Nguyễn Nam Trung – Chủ tịch SCLVN chia sẻ, trong bối cảnh nền kinh tế toàn cầu đang đối mặt với nhiều biến động, ngành xây dựng Việt Nam vẫn chứng tỏ sức bật mạnh mẽ với hàng loạt dự án hạ tầng lớn. Tuy nhiên, đi kèm với quy mô khổng lồ là những rủi ro pháp lý phức tạp và tiềm ẩn. Việc thấu hiểu các chuyển biến trong khung khổ pháp luật, đồng thời học hỏi các mô hình tiên tiến từ thế giới không chỉ là nhu cầu, mà là chiến lược sinh tồn của doanh nghiệp.

Hội thảo ghi nhận nhiều đóng góp có giá trị cũng như đa dạng thực tiễn kinh nghiệm đến từ đại biểu tham dự. (Ảnh: Lê Vũ)

Với mục tiêu đó, HICAC 2026 hướng đến mở ra một diễn đàn đa chiều, kết nối góc nhìn từ thực tiễn Việt Nam đến những bài học kinh nghiệm quý báu trên trường quốc tế.

Đại diện cho Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), LS. Vũ Ánh Dương - Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký VIAC nhận định, Việt Nam đang phát triển mạnh các dự án hạ tầng quy mô lớn như metro tại Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh và tuyến đường sắt tốc độ cao Bắc - Nam, mang lại cơ hội kết nối và đầu tư dài hạn. Tuy nhiên, song hành với cơ hội là những thách thức về quản trị. Các dự án hạ tầng quy mô lớn thường có nhiều gói thầu, nhiều chủ thể tham gia và chịu ảnh hưởng của các biến số về pháp lý, mặt bằng, vật tư, tiêu chuẩn kỹ thuật, tài chính và điều phối giữa nhà thầu, đơn vị tư vấn. Do đó, thành công của dự án không chỉ phụ thuộc vào kỹ thuật hay nguồn vốn, mà còn vào năng lực quản lý hợp đồng và kiểm soát rủi ro.

Với vai trò là tổ chức điều phối, giải quyết tranh chấp, VIAC kỳ vọng có thể có những đóng góp phù hợp và có ích nhằm giúp cộng đồng doanh nghiệp, nhà đầu tư nâng cao chuẩn mực quản trị hợp đồng, tăng cường khả năng quản trị rủi ro và lựa chọn phương thức giải quyết tranh chấp hiệu quả.

Tại Phiên thảo luận, các chuyên gia đã tập trung phân tích những thay đổi mang tính bước ngoặt trong Luật Xây dựng và các dự thảo Nghị định quy định chi tiết về hợp đồng xây dựng. Những cập nhật này không đơn thuần là sự điều chỉnh về câu chữ, mà là một nỗ lực lớn của các nhà hoạch định chính sách nhằm thu hẹp khoảng cách giữa pháp luật Việt Nam và các tiêu chuẩn quốc tế. Việc làm rõ các quy định về điều chỉnh giá hợp đồng, quản lý tiến độ và trách nhiệm của các bên trong bối cảnh biến động nguyên vật liệu đã giúp doanh nghiệp có một "tấm khiên" bảo vệ vững chắc hơn trước những rủi ro phát sinh trong quá trình thực hiện dự án.

Các chuyên gia cũng nhận định rằng thị trường xây dựng Việt Nam đang bước vào giai đoạn phát triển mạnh mẽ với sự gia tăng đáng kể của các dự án quy mô lớn. Sự tham gia ngày càng nhiều của các nhà đầu tư và nhà thầu quốc tế đã góp phần nâng cao tiêu chuẩn kỹ thuật và quản trị dự án, đồng thời thúc đẩy quá trình hài hòa hóa giữa pháp luật trong nước và thông lệ quốc tế.

Tiếp nối Hội thảo, Phiên 2 với chủ đề “Cơ hội và thách thức trong giải quyết tranh chấp xây dựng: Góc nhìn quốc tế” cũng cung cấp nhiều thông tin và bình luận hữu ích.

Một trong những nội dung đáng chú ý là kinh nghiệm của Malaysia trong việc xây dựng Tòa án chuyên biệt về xây dựng, cũng như triển khai cơ chế Người

phán xử (adjudicator) nhằm giải quyết nhanh chóng các tranh chấp phát sinh trong quá trình thực hiện hợp đồng.

Theo các chuyên gia, mô hình này mang lại nhiều lợi ích thiết thực như rút ngắn thời gian giải quyết tranh chấp, giảm tải cho hệ thống tòa án, đồng thời giúp duy trì dòng tiền và tiến độ của dự án – một trong những yếu tố quan trọng trong lĩnh vực xây dựng. Kinh nghiệm của Malaysia được đánh giá là một ví dụ điển hình về việc kết hợp hiệu quả giữa cải cách khung pháp lý và nhu cầu thực tiễn của thị trường.

Bên cạnh đó, các chuyên gia cũng thảo luận sâu về cơ chế DAAB theo các mẫu hợp đồng của FIDIC – một công cụ đang ngày càng phổ biến trong các dự án xây dựng quốc tế. DAAB được thiết kế nhằm giải quyết sớm vào các bất đồng giữa các bên, đưa ra các khuyến nghị hoặc quyết định mang tính tạm thời nhưng có giá trị ràng buộc, qua đó giúp ngăn chặn tranh chấp leo thang thành các vụ kiện tại trọng tài hoặc tòa án.

Sau hai phiên thảo luận, các diễn giả đã có phần trao đổi, giải đáp các câu hỏi từ người tham dự. Hội thảo ghi nhận nhiều đóng góp có giá trị cũng như đa dạng thực tiễn kinh nghiệm đến từ đại biểu tham dự.

Lê Vũ